

Abonamentele

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., $\frac{1}{4}$ an 2 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună
mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., $\frac{1}{4}$ an 3 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

$\frac{1}{4}$ an 10 fr., $\frac{1}{2}$ an 20 fr., 1 an 40 fr.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

Insertiunile

Un șir garmond prima dată 7 cr.,
a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.,
și timbru de 30 cr.

Redacțiunea și Administrațiunea:
Sibiu, strada Cisnădiei Nr. 3.

Se prenumerează și la poste și librării.

Un număr costă 5 cr.

Epistole nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se înapoiază.

Sibiu, 15 Noembrie st. v.

Poporul român a fost și este încă în
majoritatea sa precumpenitoare popor
agricol.

Lucru foarte firesc, că pe dînsul
toate cesiunile agrare, în mare și în mic,
câte s'au desfășurat pe pământul patriei
noastre, de secolii, au trebuit să-l atingă.
Numai cât tendența feudală din secolii îndelungați, a făcut ca cesiunile agrare pe
poporul român să-l atingă foarte neplăcut.
Tendența feudală, după-cum s'a
manifestat în țerile noastre, a fost, până
în zilele noastre, atât de apăsătoare, în-
cât părea că are intențiunea de a lua
viul celor apăsăți.

Nu este mirare, dacă țeara no-
astră și poporul român au avut să treacă
prin mai multe mișcări sau rescoale și în
fine dacă anii din jumătatea a doua a se-
colului present, pe poporul român înde-
oște persecutat, l-au aflat în starea cea
mai amărită.

S'a mai ameliorat starea cea amărită
a poporului român asupra?

Se începuse a se ameliora și s'a și
ameliorat binișor în timpul absolutismului
și provisorului „urgisit”, dar ameliorarea
a început a se deteriora și s'a deteriorat
decând sîntem în era „fericită” a consti-
tuționalismului maghiar.

În timpul absolutismului s'a regulat
proprietatea, ce e drept, cu sarcini pecu-
niare în favorul proprietarului feudal de
mai înainte, dar' cu toate acestea, de așa
incât fostul proprietar nu avea nas să
vină pe altă ușă cu pretensiuni, prin care
proprietatea cea nouă a agriculturii
odinoară iobagii, să devină o iluziune.
Absolutismul a dat mână de ajutor la în-
ființarea și susținerea scoalelor de toate
categoriile neapărat de trebuință pentru
luminarea poporului. Prin aceste popo-
rului român i-s'a deschis posibilitatea să
învețe a respecta și a prețui proprietatea re-
dobândită și a se scîi susține întrinsa cu
ajutorul justiției nepărtinitoare.

A venit provisorul!

Acesta a fost și mai favorabil. El nu
numai a continuat ceea-ce a început ab-
solutismul, ci din poporul agricol *per ex-*
cellentiam, aservit în timpurile nefaste ale
evului mediu, ținînd cont de dreptul pub-
lic al țerii a făcut un factor politic, i-a
asigurat libertatea bisericilor sale, i-a do-
tat după împregiurări clerurile din visteria
statului și n'a pus pedeci dezvoltării
sale intelectuale, când a voit să înființeze

asociațiuni și reuniuni folositoare pentru
sine în special și pentru țeară în general.

Toate aceste și altele, care nu se pot
înșira aici, se înțelege, că au avut în-
fluență binefăcătoare asupra întregului po-
por român. Deducțiunea așadar, că în-
fluența binefăcătoare a trebuit să se în-
tindă și asupra părții agricole din popor,
nu mai poate fi trasă la îndoială. Și dacă
era cea nouă, începută cu absolutismul și
continuată și amplificată în provisoriu nu
se poticnia așa curînd, poporul român
se întăria în pozițiunile sale, încât chiar și
părții agricole nu îi mai păsa mult de
ceea-ce îndurase în trecutul cel trist și în-
delungat. Timpul favorabil nouă a fost
prea scurt, de unde a urmat, că nu se
putea altfel decât, ca era constituțio-
nală maghiară, care a urmat proviso-
rului, să ne aștepte o stare de oareși-care
incapacitate, pentru a ne și pute sus-
ține în ceea-ce, cu doi trei ani mai na-
inte, am fost dobândit.

Ar fi fost datorită erei constituționale
maghiare să ne susțină în cele dobândite.
Era în interesul patriei, era în interesul
reputațiunii sale să ne susțină în ceea-ce
am fost dobândit în absolutism și în tim-
pul provisorului. Și dacă era constituțio-
nală maghiară era pătunsă de spiritul
constituționalismului veritabil și nefalsificat,
așa se și întempla.

Aceasta o dovedesce atitudinea cor-
purilor legiuitoare dela începutul erei cu
unele din acuisițiunile din timpul absolu-
tismului și al provisorului. Era constitu-
ționalismului maghiar pără că vrea să calce
pe cărarea aceasta după prima sa atitu-
dine, care durere în cele din urmă se pre-
sentă numai ca un fel de amăgire a opi-
nionii publice în străinătate.

Era constituțională maghiară, cam
sfîșită la început, după opt ani de zile, a
aruncat masea. Atunci i-s'a vădit adevê-
rata tendință. S'a vădit, că numai numele
îi este frumos, firea însă urită.

Nu numai, că cu o trăsură de condeiu
a șters naționalitatea, de care nici feuda-
lismul n'a fost îndrăsnit a se atinge, din
legile țerii, ci era constituțională maghiară
s'a pus cu tot adînsul să reducă binefa-
cerile politice-constituționale, întrucît ne
privese, mai cumplit decât feudalismul.

Aceasta, după-ce ne luase tot, ne lă-
sase, cel puțin, naționalitatea; aceea, în-
cepînd cu ștergerea naționalității, făcînd-
ne instituțiunile bisericesci iluzorii și
omorîndu-ne instrucțiunea cu măsurile în
privința limbii, ba punîndu-ne în contri-

buțiune pentru a concura cu banii nostri
la desnaționalizarea noastră, vrea să ne ni-
micească cu totul.

Și foile maghiare tot mai au naivi-
tatea să se mire, că Românii nu se pot
înamera de constituționalismul maghiar!?

Era constituționalismului maghiar,
vrînd să ne nimicească, lucru firesc, că a
dat răsboiu asupra noastră a Românilor pe
toate terenurile. Și fiindcă după promisiu-
nile premerse erei, n'o așteptam să vină
cu atîta vrăsmășie, ne-a surprins.

Cu toate acestea nu ne-am dat în lă-
turi. Și dacă rezultatele luptei acceptate
nu sînt egale cu dorințele noastre, cauza
este mai cu seamă în inegalitatea luptei.
Căci este foarte inegală lupta între cei-ce
au toată puterea statului în mână și între
cei-ce n'au nimica în mână.

S'ar pute însă totuși să se găsească
și pe partea noastră vre-o vină, afară de
surprindere și afară de inegalitatea luptei.

Poate că nu ne-am ales bine baza de
operațiune și nu ne-am curățit din destul
șirurile combatanților de elemente îndoel-
nice, ca să nu ăicem chiar trădătoare.

În timp de aproape douăzeci de ani
am făcut experiențe destule. În decursul
anilor acestora am avut și timp de a ne
și reculege; ear' din experiențele avute,
am putut învăța ce este de făcut.

Lupta s'a purtat din partea inteli-
genței noastre, răzimate une-ori pe biseri-
cile naționale. Ceea-ce se întempla însă
astăzi cu bisericile naționale ne demonstă,
că razimul inteligenței în luptă pe dinsele
a fost nesigur. Și poate chiar din cauza
aceasta nici liniile combatanților nostri
n'au fost totdeauna compuse din elemente
sigure. Anii din urmă ne mai învață,
că bisericile anevoie ne mai pot servi de
forturi de apărare, mai ales cât timp gu-
vernul unguresc va scîi a se asigura de
capii bisericesci și de preoțimea, care,
după buletinele monitorului oficial din
Budapesta, a început a intra pentru bani
în șirurile contrarilor națiunii noastre.
Preoțimea cea curată în simțiri ar fi che-
mată a înlătura îndoielile ce le exprimăm.

A fost o greșală, că inteligența a
negles baza până acum cea mai sigură
de operațiune: poporul, în prevalența sa,
agricol. Și dacă vom voi să mai obținem
rezultate pipăite în luptele noastre cu pu-
ternicii țerii, la baza aceasta trebuie in-
teligența să se întoarcă.

Baza noastră de operațiune însă n'are
să fie o masă moartă. Ea este o putere

viuă, îndată-ce inteligența o va scîi și trata
așa după-cum trebuie tratată.

Inteligența să-i deie sucursul necesar
întru respingerea atacurilor agrare. Cu
deosebire advocații nostri, ca cei care,
dacă vor voi, pot fi bărbați cei mai in-
dependenți ai jurisprudenței, ar trebui să
vină poporului agricol într'ajutor cu lu-
minile științei pe unde numai acela este
asuprit. Dinșii, pentru-ca ajutorul lor să
fie mai eficace, ar trebui chiar să se reu-
nească și să scrie tratate populare asu-
pra materiilor de tot felul de regulare de
proprietate. Tractatele aceste populare să
se aștepte și în coliba cea din urmă din cel
mai depărtat cătun.

Inteligența, avînd un popor numeros
și totodată și însuflețit, la spate, un popor,
din ale cărui șiruri n'ar mai perde pentru
beutură împuțită și bani de trădare pe
nimenea, ar face minuni. O armată cu
comandanți și cu combatanți, conduși de
un spirit și nisind spre aceeași țintă, ar
fi cu neputință să se lupte înzadar.

Răsplata însă pentru toți ar fi, că în
viitor am fi cruțați de tendențe feudale
în forme noue și desigur și de sguiduri
sociale, de care n'am fost cruțați în
trecut.

Plîngerea Năseudenilor la Tron.

(Urmare).

Din cele amintite rezultă, și numai încape
îndoială, că dreptul regal mai cu seamă însă
dreptul de cărcimărit a fost în decursul existen-
ței granițelor militare proprietatea exclu-
sivă a fostilor granițeri respective a
fostelor comune grănițeresci.

Deoarece după înființarea graniței militare,
nu s'a prestat vre-un ajutor spre coperirea spe-
selor necesare pentru scopuri administrative in-
terne nici din mijloacele țerii, nici din visteria
statului respective din visteria erarului militar,
urmează că s'au concentrat veniturile acestor
drepturi regale mai ales însă a dreptului de
cărcimărit într'un fond, sub numirea fondul
proventelor, precum se poate vedea din articolul 75
al diplomei pentru înființarea graniței precum și
din raportul fostului consiliu ces. reg. de răsboiu
din 19 Iulie 1779.

În decursul sustării graniței militare au
fost întrebuințate veniturile acestui fond parte
pentru scopuri administrative, mai cu seamă însă
pentru scopuri școlastice, ear' din aceste fonduri
s'au împărțit numai grănițerii.

După desființarea graniței militare, Maie-
statea Voastră ces. reg. apostolică ați recunoscut
preagrațios prin preainaltul autograf din 27
August 1861 dreptul de proprietate a fostilor

Foița „Tribunei“.

Sgârcitul.

Comedie.

De Molière.

Actul al cincilea.

Scena III.

Harpagon, Comisarul, Valerie, Jupân
Jacques.

(Urmare.)

Valerie. — Toate dorințele mele se mă-
rginesc a mă bucura de vederea ei și nimic ce
ar fi vrednic de osîndă nu a profanat pasiunea,
ce 'mi-au inspirat frumoșii ei ochi.

Harpagon. — (La o parte.) Ochiu frum-
oși ai lădiței mele! Vorbesc despre ea, ca un
înamorat despre iubita sa.

Valerie. — Jupâneasa Claudia scie ade-
vêrul în privința aceasta și poate să vi-l spună...

Harpagon. — Ce fel! servitoarea mea
e și ea complice în afacerea aceasta?!

Valerie. — Da, domnul meu, ea a fost
mărturie la făgăduințele ce ne-am dat, și abia
după-ce s'a încredințat despre onestitatea sen-
timentelor mele m'a ajutat să înduplec pe ficia
d-voastre a primi amorul meu și a 'mi-l da pe
al ei.

Harpagon. — Aud!? — (La o parte.)
Nu cumva frica de justiție îl face să vorbească

într'aiurea? (Cătră Valerie.) Ce ne bolborosesci
aici de fiica mea?

Valerie. — Vă spun, domnule, că a
trebuit să-mi dau foarte multe silințe, până-ce
am ajuns a face să consimtă la ceea-ce voia
amorul meu.

Harpagon. — Să faci — pe cine?

Valerie. — Pe fiica d-voastre; și abia
ieri s'a hotărît și ea a primi să subscriem amîndoi
un angajament de a ne căsători.

Harpagon. — Fiica mea a subscris un
angajament de a te lua de bărbat?

Valerie. — Da, domnule, — întocmai
precum și eu m'am legat să o iau de nevastă.

Harpagon. — O, sfînte Doamne! — altă
năpaste!

Jacques. — (Cătră comisar.) Serie, dom-
nule, serie.

Harpagon. — O, noian de rele! valuri
de desperațiune! (Cătră comisar.) Haide, dom-
nule, fă-ți datoria directoarească, și trage-l în ju-
decată ca pe hoț și ca pe un seducător.

Valerie. — Aceste sînt nume, ce de loc
nu 'mi-se cuvin, — și dacă ați scîi cine sînt eu...

Scena IV.

Harpagon, Elisa, Mărioara, Frosina,
Jupân Jacques, Comisarul.

Harpagon. — Ah! ficia scelerată! ficia
nevrednică de un părinte ca mine! astfel traduci
tu în practică învățăturile ce 'ți-am dat? Te

lași să fii sedusă la amor de un pungaș infam,
și îi dai credința ta fără de învoirea mea! Dar'
o să vă înșelați amaric amîndoi. (Cătră Elisa.)
Patru ziduri groase îmi vor răspunde de purtă-
rile tale. (Cătră Valerie.) Ear' pentru îndrăzneala
ta îmi vor da satisfacțiune, nisce furci bune.

Valerie. — Nu pasiunea d-tale are să
fie judecător în afacerea aceasta; și voiți fi, cel
puțin, ascultat mai înainte de a 'mi primi osînda.

Harpagon. — M'am pripit, când am
vorbit de furci: ai să fii frînt de viu în roată.

Elisa. — (Căde în genunchi înaintea
lui Harpagon.) Ah! taică, pătrunde-te de simțiri
mai umane, te rog, și nu face întrebuințare ne-
miloasă de puterea-ți părintească. Nu te lăsa
să fii purtat de primele porniri ale patimei, și
lasă-ți timp spre a-ți da seamă despre ceea-ce
voiesc să faci. Dă-ți osteneala de a-l cunoaște
mai bine pe acela, de care te simți vătămă. El
e cu totul altfel decum îl judeci, și 'ți-se va
păre lucru mai puțin straniu, că i-am promis
a-i fi nevastă, după-ce vei scîi, că demult nu
m'ai mai avé, dacă nu ar fi fost el. Da, taică,
este acela, care m'a scăpat din marea pericol,
în care mă aflam, precînd eram dusă de valuri,
și că lui îi datorîți viața fiecei, care...

Harpagon. — Toate aceste nu vor să
dică nimic: să te fi lăsat mai bucuros să te în-
neci, decât să faci ceea-ce a făcut.

Elisa. — Taică, te rog pe iubirea-ți pă-
rintească să...

Harpagon. — Nu, nu, nu voiesc să aud
nimic; judecătorii trebuie să se facă datorita.

Jacques. — (La o parte.) Ai să-mi plă-
tesci vîntăile de pe spinare!

Frosina. — (La o parte.) În adevăr, ne
mai pomenită încercătură. (Va urma.)

In care limbă să facem instrucțiunea
copiilor nostri?

(Urmare.)

VI.

Am admis, că crescerea are de scop for-
marea caracterului. Acest scop este ajuns atunci,
dacă prin crescere vom isbuti a deprinde mîntea,
ca prin gândire să scie deosebi ce este bun și
râu, frumos și urît, folositor și stricăcios, dacă
după acest mod de gândire simțirea va fi deter-
minat spre plăcere pentru-ce este bun, frumos
și folositor, și spre neplăcere pentru contrarele
acestora, dacă cu alte cuvinte omul va iubi cele
dintău și va urî cele din urmă. Aceste senti-
mente vor determina voința, va să dică omul va
pofți ce-i place și va respinge ce nu-i place.
Voința va determina acțiunea, cu alte cuvinte,
omul va lucra pentru realizarea lucrurilor, care
îi plac și pentru depărtarea aceloră, care nu-i
plac. Astfel caracterul omului este format. Și

grănițeri din Valea-Someșului în ceea-ce privește veniturile fondului de proveniență, precum nu mai puțin în ceea-ce privește partea din fond aparținătoare fostelor comune grănițeresci; tot în proprietatea fondului solastic înființat prin fostii grănițeri au trecut și veniturile fondului de proveniență din cercul Bărgăului și al Monorului prin contractul din 12 Martie 1872.

Acest fond a fost administrat decătră grănițeri, respective decătră comisiunea economică aleasă din partea comunelor grănițeresci pe baza art. 75 al diplomei de înființarea graniței — și în decursul existenței graniței militare.

După disoluțiunea asociațiunii graniței militare fu administrat fondul solastic precum și fondul de montură decătră o comisiune aleasă din partea grănițerilor, ear' această comisiune a fost recunoscută ca atare din partea autorităților, ceea-ce se poate vedea din ordinațiunea fostei judecătoriai ces. reg. de cerc în Bistrița ddo: 23 Iulie 1860 nr. 3439 alăturată preamilit aici sub /5, precum și din preasupusul discurs al Ex. Sale ministrului nobil Plener ddo 17 Aprilie 1861 nr. 73,120/959 alăturat aici sub /6.

Decătră o astfel de comisiune centrală — care se alege și întregesc pe poporațiunea grănițerească respective prin cele 44 comune grănițeresci, — fără-ca să fi înruiți alți oameni vre-un amestec în afacerile administrației — se administrează și astăzi fondurile aceste.

Fostii grănițeri, fiind proprietari ai fondurilor acestora, le-au administrat întotdeauna singuri și exclusiv.

În anii 1861 și 1862 au dăruit grănițerii pentru scopuri curat scolastice partea cea mai mare și anume 2 din 3 părți din veniturile fondului de proveniență hotărînd, ca nu numai scolile normale și triviale din Năsăud, Bărgău, Monor, Telciu, Zagra și St.-Georgiu, precum și scoala de fetețe din Năsăud susținute până acum din veniturile fondului din cestiune să se susțină și mai departe, ci a se forma în opidul Năsăud și un gimnasiu.

După mai multe întregiri ale hotărîrilor acestora, impuse prin autorități mai cu seamă în urma dispozițiunii a fostului guvern ardelenesc din 15 Maiu 1864 Nr. 15.694, apoi din 28 Iulie 1865 Nr. 20.135, mai departe din 21 Septembrie 1865 Nr. 23.648 și în fine din 12 Octombrie 1865 Nr. 19.525 au redigat fostii grănițeri din fostul regiment românesc II, 17 regiment de infanterie grănițeresc, respective din cele 44 comune grănițeresci aparținătoare acestui regiment, ca singurii și exclusivii proprietari ai fondurilor acestora, prin deputații și plenipotențiții lor proprii aleși anume pentru acest scop, actul fundațional ddo 18 August 1865 și alăturat aici preamilit sub /7, Maiestatea Voastră V'ați îndurat a sancționa acest act fundațional în tot cuprinsul său prin preafinalta decisiune ddo Viena, 23 Martie 1871.

Deci nu se poate trage la îndoială, că fondul solastic Năsăudean l-au înființat exclusiv fostii grănițeri, și cumcă și Maiestatea Voastră V'ați îndurat a sancționa această fundațiune în acel înțeles, în care s'a făcut.

De aceea nu poate nega nimeni, că la aceste fonduri s'au mai adăsa ca venituri în înțelesul contractului din 12 Martie 1872 și pe baza declarațiunii grănițerilor din cercurile Monorului și al Bărgăului încă trei părți din regaliile acestor cercuri.

În înțelesul punctului I al acestui act fundațional sancționat de Maiestatea Voastră ces. reg. apostolică, formează fondul solastic grănițeresc, o proprietate nedivisibilă a fostelor comune grănițeresci, adică a fostilor grănițeri, și fiecare comună grănițerească își are partea ei ideală la aceste fonduri.

Pe baza acestor principii ale actului fundațional aveau să se compună și statute nouă asupra administrației acestor averi. Însă pentru a răspunde și acestei cerințe, a redigat comisiunea administrativă a fondurilor scolastice statutul de administrare alăturat preamilit aici sub /8 și l-a așternut pentru înalta încuviințare.

Înaltul minister reg. ung. de culte a ordonat însă prin decretul din 2 Iulie 1881 Nr. 17.389 sub /9 vre-o câteva întregiri, ear' comisiunea administrativă în executarea aceluia decret pe temeiul principiilor indicate în actul fundațional, a compus nouă statute de administrare mai completate, cari altcum corespund pe deplin dispozițiilor mai sus-lăudatului ordin ministerial; aceste statute s'au așternut spre aprobare mai înaltă, și sînt alăturate în traducere germană aici sub /10.

Exelența Sa domnul ministru reg. ung. de culte și instrucțiune totuși s'a exprimat — prin înaltul ordin din 10 August 1886 Nr. 31.507, care e alăturat preasupus sub /11, a nu voi să așternă pentru preafinalta aprobare, statutele cu acele principii, cari sînt cuprinse în actul fundațional.

În acest înalt ordin nu voesc Exelența Sa a recunoaște dispozițiunile actului fundațional sancționat preagrațios de Maiestatea Voastră ces. reg. apostolică, ba principiile acestuia se ignorează formal. (Va urma.)

Revistă politică.

Sibiu, 15 Noemvrie st. v.

Precum am fost anunțat și ieri, cestiunea bulgară s'a pus acum pe terenul consultărilor diplomatice. Scopul acestor consultări e stabilirea stărilor de lucruri legale în Peninsula-Balcică și crearea unei baze legale în Bulgaria, pe care basă să se poată face alegerea principelui, fără-ca legalitatea acesteia să se poată ataca dintr'o parte sau alta. Rusia de repeșite-ori a declarat de ilegală Sobrania ce s'a ales înainte de asta cu vre-o câteva săptămâni și a persistat în aceasta cu atăta hotărîre, încât de abia se mai poate aștepta, că o să renunțe vre-odată la vederile sale. E deci de prevădut, că stăruințele puterilor se vor îndrepta înainte de toate într'acolo, spre a îndupleca pe regența bulgară la o cedare, ca astfel să se afle o modalitate, cum să se țină cont de protestele ce se vor ridica în contra legalității Sobraniei, care va avea să se convoace din nou pentru alegerea principelui. E sigur, că regența nu va disolva Sobrania și nu va procedea la alegerea unei noue Sobranii, și în această privință nici Poarta însăși, ca putere suzerană, nu poate avea înruiere hotărîtoare asupra Bulgarilor, tractându-se de o cestiune curat internă a Bulgariei. Cu toate acestea însă regența pune preț pe aceea, de a păstra

pentru Bulgaria simpatiile marilor puteri, și astfel cu anevoe va fi în stare să respingă cu desăvîrșire sfaturile Europei, admițînd, că acele vor fi binevoitoare poporului bulgar.

Afară de cestiunea alegerii mai sînt de a se rezolva și alte cestiuni tot atît de importante. E vorba de cestiunea uniunii Bulgariei cu Rumelia-Orientală, cu privire la care conferența din Constantinopol a hotărît numai în principiu, ca principele Bulgariei să fie numit decătră Poartă de guvernor al Rumeliei pe cinci ani. Mai trebuie deci să se precizeze în mod concret uniunea cu privire la administrație, la armată, la tribut și cu privire la raportul ei cu Poarta și să se inițeze astfel revisuirea statutului organic, pe care l-a fost redigat o comisiune europeană. Și avem cea mai fermă speranță, că cu prilegiul revisuirii statutului se vor crea garanții pentru independența și neatîrnarea Bulgariei.

După informațiunile ce le-a primit din Sofia „Agence Havas“, Gadbanpașa a sondat regența bulgară în ceea-ce privește candidarea principelui din Mingrelia. Regența i-ar fi răspuns, că ea nu cunoaște pe acel principe; de altmintelea alegerea principelui atîrnă singur numai dela Sobrania cea mare și regența nu e în drept a se pronunța pentru unul sau altul dintre candidați. O a doua propunere a lui Gadbanpașa ar fi avut de scop numirea unei regențe prin Poartă. La aceasta să fi răspuns regența, că tratatul de Berlin nu a prevădut un cas analog acestuia și că prin urmare ea nu poate să-i răspundă nimic în momentul de față.

Dela Năsăud.

Între multele lovituri dîlnice, ce are a le îndura fostul al II regiment românesc de graniță atît din partea stăpînirii, cît și din partea amplexurilor străini obiceiurilor noastre strămoșesci, denumiți însă în Năsăud din anumite considerațiuni mai înalte, nici una nu este atît de jîgnitoare, nici nu este atît de îndrăzneată și mai cu intențiune calculată și totodată scrisă fără pic de simț de echitate ca și corespondența apărută la 21 Noemvrie a. c. în coloanele dîrlului „Ellenzék“ Nr. 264.

Nu'mi e gândul a o reproduce în coloanele dîrlului „Tribuna“, căci ne rușinăm a ne ocupa cu traducerea ei, dacă nu i-a fost rușine scriitorului amintitei corespondențe a o pune sub ochii publicului maghiar, care cetesea acel dîr. Corespondentul însă a lucrat după-cum și lucră din interes personal.

Mai întăiu a recercat redacțiunea dîrlului „Budapesti Hirnap“ — de unde a fost respins, și apoi s'a îndreptat la dîrul „Ellenzék“. Publicată această corespondență în „Ellenzék“, a și fost reproducă de dîrul „Egyetértés“. Poate ca astăzi să fie reproducă scie Ddeu de câte dîre patriotice.

Autorul, — care în amintita corespondență se numește amplexiat, — își ia materia dela două casuri, unul mai neînsemnat decăt celalalt, care

s'au întemplat în Năsăud în decursul acestui an.

Primul cas este următorul:

Un anumit neguțator Oláh Rudolf a fost invitat, — cugetăm, — din partea conaționalilor sei din Năsăud, ca să părăsească Clujul și venind în Năsăud să le ajute la răspîndirea culturii române maghiare. Cu venirea lui Oláh Rudolf în Năsăud s'a mai înmulțit numărul — neguțătorilor. Oláh nu scia limba română..., când însă era vorba de bani, o vorbea ca și grănițerii români. Acestui neguțator conaționalii sei i-au dat tot spriginul posibil, ceea-ce se vede din deseale certuri avute cu dîșii, — pare-ni-se pentru conturi.

În decursul unui an cît s'a îndurat Oláh Rudolf a petrece între noi, nu că a fost desprețuit după-cum susține corespondentul, ci din contră chiar bine primit și din partea inteligenței române la anumite petreceri. Ba ce e mai mult, „Reuniunea pompierilor“ din Năsăud l-a ridicat la rangul de șef al unei secțiunii, — unde Oláh comanda de minune în limba română.

Și oare sînt aceste persecuțiuni?

Oare sînt aceste acte de dispreț? Oare punend mâna pe pept, corespondentul lui „Ellenzék“ nu va subscrie alături cu noi acest adevăr? Dacă nu ne va da dreptate acestora dîșe de noi, atunci o face aceasta din cauza înfocătului seu șovinism maghiar.

Durere e însă, că Oláh Rudolf s'a depărtat din Năsăud pare-ni-se în luna lui Octombrie. La aceasta a contribuit nu ura inteligenței grănițeresci, nici persecutarea avută din partea studenților, contra cărora, dacă Oláh e om de omenie, nu va avea de dîș absolut nimic, ci crisa de bani, care băntuie țeara dela un capăt la celalalt.

Acesta e curatul adevăr, la a cărui sfințenie este datoare inteligența română din Năsăud a se provoca, respingend cu indignațiune calumniile nemeritate și adresate dîșei din partea corespondentului dîrlului „Ellenzék“.

I-se atribue ca crimă inteligenței române din Năsăud necștiința limbei maghiare, susținend, cumcă grănițerii ca maghiarofagi se rușinează a vorbi această limbă.

Nici aici nu are dreptate corespondentul.

Dîșul nu judecă decăt până la virful nasului.

Inteligența română din Năsăud în majoritatea ei e compusă din oameni, cari și au făcut studiile pe timpul militarisării, când în scoalele noastre era limba de propunere limba germană, e apoi compusă din oameni, care și-au făcut studiile în scoalele din Bistrița și Blaj, ear' studiile academice în Viena și Graz, și numai generațiunea mai tinăra la universitatea din Budapesta și Cluj.

Cele dintăiu două categorii, e drept, că nu au cunoscinița limbei maghiare perfect, majoritatea însă o vorbesce destul de bine, și despre aceasta poate documenta atît corespondentul, cît și oficiile publice, cari le ocupă. Cât despre generațiunea mai tinăra, las în judecata și cunoscinița corespondentului, ca recunoscend să dîcă: *Mea culpa*.

Nici maghiarofagi nu sîntem!

Prima dovadă poate servi corespondentului conduita politică atît din trecut, cît și de astăzi a Românilor năsăudeni. Nu corespondentul, ci regimul unguresc o mărturisese această.

Afară de corespondentul lui „Ellenzék“ nici un Ungur din Năsăud nu va pute mărturisii,

dacă omul este consecuent în gîndirea sa și în urmare logică consecuent în voința și faptele sale, dacă mai departe este deprins a aproba și a primi cu sentiment de plăcere numai ideile bune, nobile, frumoase și folositoare, și a nîsu numai la realizarea acestora, dîșem, că caracterul lui este nobil și este firm, ear' în casul contrar dîșem, că este șovăitor și nemernic.

A desvolta caracterul omului tinăru spre nobleță și constanță, este scopul cel dintăiu și cel mai măreț al educațiunii. Numai ajungend la acest rezultat, ea și-a împlinit misiunea bine înțeleasă.

Făță cu acest scop principal, celelalte — fie de ori-și-ce natură — dispar mai cu totul.

Formarea caracterului este ținta principală, fără de care celelalte nu sînt de nici un preț, ba pot deveni chiar stricacioase. Ușor ne putem închipui, cît de stricacios poate deveni un om înzestrat cu armele și rafineria sciințelor înaintate, dar' egoist, cu caracter pervers și rătăcios. Tot atît de natural este, că și omul cel mai erudit, fără constanță și firmitate de caracter, nu va aduce mult bine societății omenesci.

Așadar' instrucțiunea nu este scop de sine, ci numai mijloc spre alt scop mai înalt. Scopul scolilor primare și secundare nu este numai instructiv. Nu înzestrarea cu cunoscinițe, ci formarea caracterului, cu alte cuvinte: desvoltarea și nobilitarea puterilor

sufletesci ale omului au să se săvîrșească în aceste scoli.

Aceste idei trebuie să conducă pe toți părinții, când își pornesc copiii la școală și conduși de aceste idei să facă alegerea scolii, în care să se continue și termineze crescerea copiilor.

VII.

Am arătat mai sus influența psihică, ce o exercită limba asupra modului de gîndire și în urmare logică asupra creșterii omului.

Să presupunem acum, că creșterea copilului se face — după-cum trebuie să se facă — până la timpul de școală sub influența și cu ajutorul limbii materne, pentru noi a limbii române. Ajungend însă copilul etatea de școală, este dus la o școală străină, în care limba intermediară, limba de propunere nu este cea română. Ajunge deci sub influența acestei limbi și contrar trecutului seu, trebuie să se obișnuască a gîndi în conformitate cu caracterul individual al ei. Căci după-cum scim, fiecare limbă își are modul seu de cugetare, ceea-ce în mod necesar trebuie să influențeze și asupra gîndirii omului, care se servește de ea. Într'un fel se combină, clăsează și reproduc ideile în limba noastră, și cu totul în altfel în alte limbi.

Cât de mare trebuie să fie perturbațiunea, care trebuie să se nască în mintea fragedă a copilului prin o astfel de schimbare, cred că va înțelege ori-și-cine.

El trebuie să-și schimbe modul de cugetare, cu care s'a trezit pe lume. Ideile și noțiunile, care până acuma au fost în concordanță, ajung acum în discordanță, ceea-ce până acuma scia că este bine, devine rău și așa mai departe. În cele mai multe casuri însă, mintea lui va trebui să stea cu totul în loc. El nu va ști să-și dea seamă despre o mulțime de impresii nouă, pe care, dacă le-ar fi primit în modul obișnuit, prin mijloacele limbii sale materne, ar fi știut să le ordoneze și să le judece după regulile îndatinăte.

Astfel gîndirea lui este alterată în mod esențial și după regulile, cari acum ne sînt cunoscute, trebuie să fie alterată întreaga lui individualitate sufletească. Nesciind cum să judece impresiunile primite, nu va ști nici cu ce fel de simțăminte să se poarte față cu ele, nu va ști care din ele să le voiască și care să le respingă și în urmă nu va ști nici în care direcțiune să-și îndrepteze acțiunea.

Ear' această stare psihică sigur nu va contribui la consolidarea caracterului, ba din contră ea este baza unui caracter inert, debil și șovăitor. Sub astfel de auspicii creșterea nici odată nu-și va ajunge scopul.

Atît este de tare acest argument, încât el singur ar trebui să determine pe toți părinții a nu duce copiii la scoli neromânești: *Nu conturbați creșterea românească a copiilor vostri, dacă vreți să creșteți caractere nobile și constante, pe care*

neamul vostru să se poată răzîmi în toate împrejurările!

Cu toate aceste rēul este cu mult mai mare. Până aici am admis *tacendo*, că duși la scoli străine, copiii nostri numai decăt înțeleg limba cea nouă, cu care au a face. Ce va fi însă, dacă considerăm, că pentru a învăța o limbă astfel, încât să înțelegem tot ce se reproduce în ea, se recer cel puțin un an sau doi? Ce vor face copiii nostri în intervalul, până când vor înțelege limba de propunere în școală?

În sensul cel mai strict al cuvîntului. ei nu pot lua parte la instrucțiune și în urmare nici la educațiune. În acest timp prețios al vieții lor ei vor sta negleși și părăginiți, fără a pute fi părtași la binefacerile scolii. Neînțelegend pe învățătorii sau profesorii lor, ei nu pot lua parte la munca spirituală, care se săvîrșește în școală. Prin urmare facultățile lor spirituale, întreaga lor viață psihică în acest interval nici nu se desvoaltă, nici nu se nobilitează.

Și apoi după legea vecinică, că în natură ce nu progesează, regresează, în curēnd vom observa, în locul progresului dorit, decadentă neapărată în desvoltarea copiilor. Nu sînt aceste banalități! Este cea mai tristă, dar' cea mai adevărată realitate, lucru despre care ușor ne putem convinge în modul următor: Dacă copilul în decurs de un an sau doi nu înțelege sau înțelege numai în parte cele-ce se petrec în școală,

cumcă grănițerii români inteligenți au vădit sau văd baremi cu ochi rei pe un Maghiar.

Una însă stă!
Pe oameni de calibrul corespondentului amintit ori-ce om de omenie, fie Ungur, fie Român trebuie să-l ocolească și să nu mai comunice cu el nici o vorbă. Aceasta o merită oamenii periculoși păcii și bunei armonii, și atari oameni siliți vor fi să părăsească Năsăudul.

Să trecem la al doilea cas.
În toamna acestui an, primarul Năsăudului din multe neconveniențe întâmplătoare cu stîlpul ce poartă inscripțiunea comunei, a lăsat a se muta acel stîlp din mijlocul pieței înaintea primăriei.

Corespondentul susține sus și tare, — ca unul, care era martor ocular, — cumcă stîlpul a fost transportat cu carul hingherilor (hoherilor). Susținând mai departe, că Românii grănițeri ar fi diș: „nu ne vom mânji mâinile cu blăstematul ăsta de stîlp“.

Aici earăși este o scornitură tendențioasă la adresa grănițerilor români, deoarece stîlpul a fost transportat cu carul unui Român grănițer din Năsăud, și a fost scos și pus pe car de pandurii comunali.

Acasta este al doilea adevăr.

Nu voim a mai lungi vorba, deoarece în această afacere este dator primarul Năsăudului a limpezi lucrul, și a-și face datoria de onoare față cu corespondentul.

Inteligența română din Năsăud și în genere grănițerii români, care nu pot suferi atari insulte își țin de a lor onoare, a respinge atari calumii cu dispreț și a nesocoti cu totul pe scornitorul corespondent.

Cerem, *ba pretindem* dela Ilustratarea Sa dl comisar și totodată comisar regesc, a satisface onoarea noastră, desmițînd și interesându-se de această afacere.

Atragem atențiunea regimului patriei asupra acestui soi de oameni, care voiesc și se încearcă a ne scoate din paciență și a ne duce la lucruri nedemne de Români grănițeri. Cu atari oameni trebuie regimul să nu ne mai cinstească. Am trăit, și trăim între Maghiari în pace, în pace voim a trăi și mai departe.

Regimul și comisarul regesc trebuie să cerce oameni de onoare, și pe acestia să-i pună în funcțiuni publice.

Pe oamenii netrebnici îi vom desprețui totdeauna — fie dinșii chiar și Maghiari.

În fine apelăm la simțul de onoare al domnilor Virăghăți Floris, sub-jude la judecătoria regescă cercuală din Năsăud și la Barthos Dezso, cancelist la aceea judecătorie ca la unii, cu care ne cunoaștem mai deaproape și pe care până acum avem suspițiunea a fi inspiratorii acelei corespondențe, ca singuri domniile lor să desmițască acea tendențioasă corespondență, și singuri să mărturisească despre modul condusei inteligenței române din Năsăud față cu domniile lor.

Cât timp unul sau altul dintre domniile lor nu vor face aceasta, — în numele adevărului, — îi cugetăm ca pe unii, care consimțesc cu scriitorul corespondenței, ba vom merge cu presupunerea până acolo, de a-i numi chiar și autorii acelei corespondențe, și pe viitor Românii grănițeri vor să se feră de dinșii.

Cu aceste declarăm corespondența diarului „Ellenzék“ de neadeverată și nedeamnă de a fi cetită.

Rugăm dar' atât pe publicul român, cât și pe cel maghiar, a considera acea corespondență ca neadeverată.

Mai mulți grănițeri români din Năsăud.

Din Bucovina.

(Informațiuni particulare ale „Tribunei“.)

Expoziția din Cernăuți.

(Urmare.)

Un despărțământ deosebit al expoziției formau icoanele expuse decătră un comitet necunoscut în țeară, dară despre care se scia numai atăta, că stă sub patronagiul comitetului țerii. El are meritul de a fi strîns, afară de academia de pictură din Viena, icoane rele din toată împregiurimea țerii. Prețurile de vîndare ale icoanelor au fost atât de mici, încât e mirare, că nu s'au înființat mai multe belvedere în Bucovina. Era și de aceea mai puțin cercetat de expoziție, însă și pictori reși și icoane bune, dară prea ieftine, nu pot nasce pictori geniali într'o țeară săracă ca Bucovina.

Toate aceste grupuri au fost instalate parte în pavilone construite de inșiși expositorii sau în case particulare ca în casele tirilor, unde au fost adăpostite meseriile de artă și instrumentele musicale, în scoala de meserie, unde erau expuse anticități de tot soiul, lucrurile de mână, sculpturi, picturi de sticlă, câteva icoane și lucruri persiane, strîse de un ampoi de poștă pe timpul petrecerii sale în Persia și în scoala reală, unde era așezată expoziția de icoane.

Aspectul grandios îl avea expoziția în casa primă a tirilor, unde erau așezate lucrurile de meserie, de artă a diferitelor fabrici străine, și ici colea ale dughenilor cernăuțeni, cari au binevoit a expune magazia lor de marfă comandată dela diferite fabrici de pe la Viena, Moravia și Pesta. Priveliseca era frumoasă și obiectele lucrute cu mult gust și talent învioșiau foarte simțul meseriaș al omului, dacă nu-l conturba provenirea continuă a numelui de Pincus, unui reprezentant universal al fabricelor la expoziții. Fabrica N. N. din Viena, reprezentantul ei dl Pincus, un paș mai departe fabricatele fabricii N. N. din Moravia, reprezentantul dl Pincus ș. a.

În casa a doua a tirilor erau instalate piano-forte ale fabricelor celor mai mari și bune din Austria, se înțelege, că nu din Bucovina. Musicanții, vreau să dic experții, probau neconținut calitatea pianelor, încât hala era plină de răsnete ale feluritelor cântece, ce se produceau deodată de mătrestii ingenișii, între cari se amestecau sunetele trîmbițelor, flautelor și armonicele. O adevărată luptă de concurență. Într'un căpătuiu rădea cu un cuțit de o invenție nouă o Șvaboaică de prin părțile Vienei, sfecle, morcovi și baraboi și excita admirarea trecătorilor, ca un escamator adevărat. Între amîndouă case ale tirilor erau postate mai multe clopote de o invenție nouă, ale căror sunete îmbiau pe vizitator a se crede înaintea unei „vecernii“ sau „cununii“, așa de bine sciau a se introduce clopotarii. (Va urma.)

Corespondență particulară

a „Tribunei“.

Arad, 25 Noemvrie n. 1886.

Ca și un „*deus ex machina*“ se ivese din ceața obscurantismului noul prefect al Aradului, Fábán László, fostul president al tribunalului de aici, un bun burocrat, dar' fără trecut politic.

În curînd vom vedea ce poartă sub togă, dar' altcum nu ne prea privește, căci ne-am făcut socoteala cu noi atunci, când am intrat în lupta neegală; sabia poate tăia capul ridicat, dar' viu este spiritul geniului nostru național și „nici porțile iadului nu-l vor birui pre el“.

Chorul capetelor plecate, cu desăvîrșire nesocotite și ignorate la această momentuoasă denumire, va cânta și de astădată umilita melodramă „vrednic este“, între hohotele iubilanților; ear' poporul! — plînge și plătesece.

Încă o dovadă, că pe plaiul politicii maghiare nu răsare pentru noi prietenia, decăt: sclăvia ori lupta.

Sclăvia duce la detestabila scarte, ce o îndură disidenții nostri dela 1884; lupta la munca și virtutea ce strălucese și viează chiar și în negura urgiei, căci lupta nu e altceva, decăt manifestarea vieții.

Mai mult. Frațiunea disidenților din Arad necum să se oprească după atătea triste experiențe dela haita neamului lor, chiar perhorescași și huiduși din acea tabără se impun ei inșiși cu sila contra noastră.

S'a întemplat anume, la alegerea membrilor în comitetul comitatens, că dl Desseanu, binecunoscut din scandal — cronica aradană, — tipul și-a adunat încă odată desolata gardă prelungă sine, la un nou Genie-Streich. Era vorba să scoată din comitetul comitatens pe adiecții partidei naționale, cu ajutorul celor dela putere.

Dar' și-a făcut socoteala fără cărcîmar, căci până când dinșii, — cari după apelul subscris de dl Desseanu și părintele Ciora fac „partida noastră-națională“ ce se tâlcuesce leibpartida dl-ului Desseanu — într'un călduros apel și prin nenumerate epistole private recomandă de candidați pe toți preterii, vice-preterii, notarii și alți adiecți ai ideii de stat maghiar; cei dela comitat și mai vicleni îi întimpină cu un contra Genie-Streich și sub mantia tovarășiei, ce e drept, aleg candidații unguri ai dl-ului Desseanu, dar' sortează din listă pe Romni adiecții acelei partide și în locul lor aleg tot atăția Unguri neaoși.

Și nu au avut considerație nici chiar față cu capul diecesei noastre; l-au aruncat fără sfială și pe dînsul la maidan, dimpreună cu sfetnicii sei intîmi, părinții: Goldiș, Hamsea, Ign. Papp ș. a. Ajuns odată pradă unor existențe nesigure, trebuie să vadă cu ochii cum se surupe mărteful pedestal, la care l-au ridicat suspinele negrăite ale unui popor împilat.

Avem căvînt la nedumeriri, căci nu e vorba numai de susceptibilitatea persoanei Preasfinției Sale, ci de jignirea sentimentului nostru, care ținem atât de mult la prestigiul capului bisericesc.

Astfel a rămas paralizată de duplul Genie-Streich acțiunea partidei naționale, care însă și în contra acestor machinațiuni și-a ales frunțașii sei.

Și s'au întemplat toate aceste, pentru-ca să se reducă membrii români sub a cincia parte a totalității, ce ar involva excluderea limbei românesci dela comitat.

Eată cauza ce au servit-o disidenții nostri sub masca oportunistului. O nouă și posomorită pagină în condica păcatelor naționale.

Scrisu-s'au să se scie și sciînd, să se judece, care este osânda neamului românesc.

Cronicarul.

Cronică.

Distincțiune. Maiestatea Sa Monarchul a binevoit a-și exprima cu ocaziunea pensionării judeului dela tabla reg. din Murăș-Oșorheiu, Servian Popovici preafnalta recunoscință pentru excelentele servicii prestate de dînsul în decurs de mai mulți ani pe calea jurisdicțiunii.

Statute aprobate. Ministerul reg. ung. de interne sub nrul 63,251 a provădit cu clausula de aprobare statutele reunii II de înmormentării din Deva.

Camera advocațială din Oradea-mare împărțesece, că avocatul Dr. Florian Duma s'a indus în lista advocaților acelei camere.

Procesul „Tribunei“. Colegiul judecătoresc a fost presidat de președintele tribunalului Paul-Biró. Votanși judecătorii Acațiu Veress și Alexandru Comănescu. Notar Stefan Dobokai. Curtea cu jurați era constituită din următorii membri: Géza Szvacsina, consilier comunal, Coloman Vicol, asesor la scaunul orfanal, Stefan Somodi, avocat, Lad. Deési, profesor, Ludovic Egedi, șef de stațiune, Maurițiu Weisz, fabricant, D. I. Szamosi, profesor la universitate, Francisc Mayer, avocat, Ioan Tauffer, cofetar, Alex Akoncz, Ioan Losonczy, asesor orfanal, Alex. Nagy, funcționar și Ioan Nagy, pietrar. La întrebarea, dacă I. Slavici e autor al notiței incriminate, 10 jurați au răspuns cu *nu*, eară doi cu *da*. La întrebarea, dacă Ioan Slavici e vinovat, 9 au răspuns cu *da*, ear' trei cu *nu*. La întrebarea, dacă Septimiu Albin e autorul notiței, *nouă* jurați au răspuns cu *da*, ear' trei cu *nu*. La întrebarea, dacă Albin e ori nu vinovat, 11 au răspuns cu *da*, *unul* cu *nu*. Întrebarea, dacă notița cuprinde ori nu vătămăre de onoare, a fost afirmată în unanimitate.

Bancă nouă în Turda. Ni se scrie din Turda cu datul de 23 Noemvrie n.: „Românii din Turda și giur pîtrunși de idea asociațiunii economice, — singurul teren, care până acuma ne-a mai rămas încă liber și neinfestat de machinațiunile asupritorilor nostri, — după câteva conveniri și consultări într'un cerc mai restrîns al inteligenței române din Turda, în 23 Octomvrie st. n. 35 de inși și-au luat asupra-și sarcina de fundatori ai unui institut de credit și economii „Arieșiana“, fundînd pe 1000 acțiuni de câte 50 fl. cu reședința în Turda. După-ce în zilele prime ale curenteii deja s'au și expedit, în parte mare, coalele de subscriere ale acțiunilor cu termenul până la 1 Ianuarie 1877 st. n., în 20 a curenteii fundatorii numitului institut întrunindu-se și-au ales directoratul în persoanele domnilor: Dr. Ioan Rațiu, Anania Moldovanu, Ioan Mesaroșiu, Simeon P. Moldovanu și Iosif Chiorian, toți locuitori din Turda, amăsorat recerînțelor statutului. Acest directorat numai decăt constituindu-se și-a ales din sinul seu de președinte pe Dr. Ioan Rațiu și de notar pe Ioan Mesaroșiu; ear' de director executiv a fost ales dl Dionisiu St. Șiuclușiu și de cassar Iuliu C. Vladuțiu. Acuma dară numai dela călduroasa îmbrățișare a publicului român atîrnă, ca această întreprindere salutară să se realizeze și să prospereze.“

Universitatea săsească. Ieri s'a ținut ultima ședință din sesiunea actuală a adunării generale a universității săsești. În această ședință s'a ales de secretar al universității în locul repozatului Siegler Carol Bock, până acum concipist la universitate, ear' concipist în locul lui Carol Bock a fost ales Adolf Albrich. În sfîrșit declară apoi presidentul, contele Andreiu Bethlen — după-ce s'au terminat toate agendele — sesiunea actuală de închisă.

Clubul Sêrbilor din Croația s'a consultat asupra activității lor față cu dieta țerii. Mai multe păreri au fost formulate, ear' ca directivă a fost primită cu o maioritate mai mult de 2 din 3 părți rezoluțiunea, ca clubul Sêrbilor între împregiurările triste de astăzi să-și țină de datorință, a stărui cu toată energia pentru mai departe dezvoltare a autonomiei, pentru biserică, scoală și pentru alte interese de ale poporului sêrb în Croația și Slavonia. Pe aici (Zagrabia) se comentează rezoluțiunea într'acolo, că clubul sêrbesc — vîdînd lipsa de rezultat a congresului bisericesc din Carloveț — a aflat de necesar, a face tot posibilul, în marginile legilor țerii, pentru înaintarea scoalelor și a preoțiilor sêrbesci.

Uciderea unui notar comunal. Din Timișoara se scrie, că zilele aceste a fost ucis de mână necunoscută notarul comunal din Fibiș, Ignatie Jeszenszky.

Marele furt din Maria-Teresiopol. Diarului „Pester Lloyd“ i-se scrie din Esseg referitor la acest furt următoarele:

„Neobositelor cercetări ale sublocotenentului de poliție Wolfschütz a succes a pune mîna pe un spărgător faimos cu numele Mazonca sosit la Maria-Teresiopol tocmai o noapte înaintea efectuării furtului, și care a adus mai mulți făptuitori cu sine, cari acum toți sînt arestați. Arestații neagă, dar' mărturisirile lor sînt atât de contradicțoare, încât formează un greu motiv de acușare. Zălogitoarea prețioaselor furate s'a aflat, și arestarea ei s'a ordonat prin cale telegrafică.“

Sêrbarea jubileului de 300 de ani al universității din Graz. Joia trecută înainte de ameași s'a început sêrbarea aniversării de 300 de ani a universității din Graz. Ministrul cultelor Dr. Gautsch a trimis o felicitare pe cale telegrafică. După-ce a ținut rectorul, care se retrage, un raport asupra ultimului an scolar, a ținut nou-alesul rector Schauenstein o revîrșire asupra istoriei universității, polemînd aspru în contra iesuiților, cari au condus în decurs de doi secolii universitatea din Graz. Cu *prosit-e* nesfîrșite din partea ascultătorilor a fost primit discursul noului rector.

Alegerea Metropolitului-Primat în România. Cetim în „Telegraphul“ din București: Sâmbătă se va deschide sesiunea sinodului. În privința alegerii noului Metropolit-Primat, se vorbește de candidatura P. S. Metropolitului Moldovei, ear' în scaunul Metropoliei din Moldova se crede, că va fi înălțat P. S. episcopul Dunării-de-jos.

Demonstrațiuni anticlericale în Italia. În Ravenna a fost spartă cu forța în 14 Noemvrie n. mănăstirea călugărițelor capuciniene. La depărtarea călugărițelor au asistat o mulțime de mai multe mii de capete strigînd: „Jos cu Vaticanul!“ „Jos cu clericali!“ și fluierînd abatesa mănăstirii, care protesta în contra măsurii. O încercare, de a insulta călugărițele, a fost în curînd suprimată.

Rose alpine în luna lui Noemvrie. „Constitutionelle Vorstadt-Zeitung“ dela 14 Noemvrie scrie următoarele:

„Unul din abonații nostri, domiciliat la Attersee ne-a făcut ieri o plăcută surprindere, trimițîndu-ne câteva ramuri înflorite de rosă alpină (Rhododendron) drept dovadă de timp abnorm și de temperatura înaltă, ce domnesce pe la sfîrșitul toamnei anului curgător. Rhododendron sau rosa alpină înflorește în lunele Iunie și Iulie; este un ce extra-ordinar și mai nepomenit, ca această plantă să înflorească de două-ori într'un an, cel puțin oamenii cei mai bătrîni nu-și aduc aminte de un asemenea fenomen. Și dela muntele Leonhard s'au adus Rhododendroni înfloriți.“

Rectificare. În numărul ultim al „Tribunei“, rubrica „Cronică“, sub titlul „Jubileul Maiestății Sale“ se se cetească: „În 2 Decemvrie 1888 n.“ în loc de: „În 2 Decemvrie n.“

Serviciul telegrafic

al
„TRIBUNEI“.

Budapesta, 27 Noemvrie n. Delegațiunea ungară. Falk interpelează pe ministrul de externe în urma descoperirilor lui Caraveloff pivotoare la depărtarea principelui Alexandru din 21 August n., dacă ministrul Kálnoky a fost informat *anticipando* despre atentat, a conferit asupra acestuia cu principele Bismarck în Kissingen la 22 Iulie n. și a spriginit în tăcere planurile rusesci; dacă negocierile au fost continuate la începutul lunei lui August și au dus la spriginirea țîntelor rusesci. Șeful de secție Szögyény-Marich declară în numele ministrului Kálnoky, că descoperirile lui Caraveloff sînt cunoscute numai din ziare, și îndrumă la discursul ministrului Tisza din 30 Septemvrie n., în care s'a respins hotărît presupunerea cunoscinței premergătoare și a participării; cele aduse înainte ar fi hotărît neadeverate. Răspunsul se ia unanim spre sciință. Urmează discuția bugetului armatei.

Director: **Ioan Slavici.**
Redactor responsabil: **Aurel Popa**

Economic.

Piața din Sibiu, 26 Nov. Grâu hectolitru 74—80 chilo fl. 4.50 până fl. 5.30, grâu mestecat 68 până 82 chilo fl. 3.30, până fl. 4.10 sęcara 66 până 72 chilo fl. 3.30 până fl. 3.70, orș 58 până 64 chilo fl. 3.20 până fl. 3.60, ovės 38 până 45 chilo fl. 1.80 până fl. 2.20, cucuruzul 68 până 47 chilo fl. 3.60 până fl. 4.—, melaul 74 până 82 chilo fl. 3.— până fl. 4.—, crumpene 68 până 70 chilo fl. 1.30 până fl. 1.50, semēntă de cânepă 49 până 50 chilo fl. 3.— până fl. 4.—, mazerea 76 până 80 chilo fl. 4.— până fl. 5.—, linte 78 până 82 chilo fl. 7.— până fl. 8.—, fasolea 76 până 80 chilo fl. 3.50 până fl. 4.—, pāsāt de grāu 100 chilo fl. 16.— până fl. 17.—, fainā Nr. 3 100 chilo fl. 13.—, Nr. 4 fl. 12.—, Nr. 5 fl. 10.—, slānina 100 chilo fl. 48.— până fl. 50.—, unsoarea de porc fl. 58.— până fl. 60.—, sēu brut fl. 20.— până fl. 24.—, sēu de lumini fl. 34.— până fl. 36.—, lumini turnate de sēu fl. 42.— până fl. 46.—, sāpunul fl. 24.— până fl. 26.—, fēn 100 chilo fl. 1.20 până fl. 1.60, cânepa fl. 32.— până fl. 34.—, lemne de ars uscate m. cub. fl. 2.50 până fl. 3.—, spirțul p. 100 L. % 26 până 28 cr., carnea de vițā chilo 32 cr. carnea de vițel 20 până 36 cr., carnea de porc 38 până 44 cr., carnea de berbece 20 până 22 cr., ouē 10 cu 25 până 30 cr.

Tērgul de rīmātōri în Steinbruch. În 25 Nov. n. s'a notat: unguresci bētrāni grei 39.— cr. până 41.— cr. unguresci grei, tiberi 41.1/2 cr. până 42.— cr., de mijloc 41.1/2 cr. până 42.— cr., ușori 41.— cr. până 42.— cr., marfā țerāneascā, grea 38.— cr. până 39.— cr., de mijloc 39.— cr. până 40.— cr., ușoară 37.— cr. până 40.— cr., romānesci de Bakony, grei — cr. până — cr., transito de mijloc — cr. până — cr., transito ușori — cr. până — cr., transito sērbesci grei 40.1/2 cr. până 41.— cr., transito de mijloc 41.— cr. până 42.— cr., transito ușori 40.1/4 cr. până 41.— cr., in-grāșați cu ghindā — cr. până — cr. per 4% cumpenți la garā.

Bursa de București.

Cota oficială dela 25 Noemvrie st. n. 1886.

Table with 4 columns: Renta amort. (5%), Rur. conv. (6%), Act. de asig. Dacia-Rom., Banca națională a României, Impr. oraș. București, Act. de asig. Națională, Credit mob. rom., Serisuri fonciare urbane (5%), Schimb 3 luni, Societ. const., Aur.

Bursa de Budapesta

din 26 Noemvrie st. n. 1886.

Table with 4 columns: Renta de aur ung. 6%, hārtie 4%, hārtie 5%, Imprumutul căilor ferate ung., Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (1-a emisiune), Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (2-a emisiune), Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (3-a emisiune), Bonuri rurale ung., Despăgubire pentru dijma ung. de vin, Imprumut cu premiu ung., Losuri pentru regularea Tisei și Seghedin, Renta de hārtie austriacă, Losurile austr. din 1860, Acțiunile băncei austro-ungare, Argintul, Serisuri fonciare ale institut. de cred. și ec. „Albina“, Galbeni împărătesci, Napoleon-d'ori, Mārci 100 imp. germane, Londra 10 Livres sterlingi.

Bursa de Viena

din 26 Noemvrie st. n. 1886.

Table with 4 columns: Renta de aur ung. 6%, hārtie 4%, hārtie 5%, Imprumutul căilor ferate ung., Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (1-a emisiune), Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (2-a emisiune), Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (3-a emisiune), Bonuri rurale ung., Despăgubire pentru dijma ung. de vin, Imprumut cu premiu ung., Losuri pentru regularea Tisei și Seghedin, Renta de hārtie austriacă, Losuri austr. din 1860, Acțiunile băncei austro-ungare, Argintul, Galbeni împărătesci, Napoleon-d'ori, Mārci 100 imp. germane, Londra 10 Livres sterlingi.

Cursul pieței din Sibiu

din 27 Noemvrie st. n. 1886.

Table with 4 columns: Hārtie-monetā romānā, Lire turcesci, Imperiali, Ruble rusesci.

Doi băieți

se primesc în jimblăria lui Stephan Moga Sibiu, Bahngasse Nr. 4.

În ciuda

vremurilor vecinic rele dau 10 scumpeturi mai pe nimic, numai pe 2 florini; cine nu-i are, se facă datorii, se-și cumpere minunea de marfă, căci în adevăr se plătesce.

Toate 10 obiecte prețioase, o bucată avēnd singur o valoare mai mare, decât costă toate la olaltă, între ele un orologiu mergēnd punctuos,

- costă la olaltă numai 2 fl. 1 orologiu de bronză mergēnd punctuos, exact, regulat, cu garanție. 1 port-țigară de spumă sculptat și cu chihlibar. 1 portfoliu de țigări cu împletitură pătrată artificioasă. 1 port-chibrite vecinic de buzunar de gumi tare, de soiul cel mai fin. 1 cravată fină de mătase sau atlas veritabil. 1 drăgălaș ac de cravată potrivit, cu pietre. 1 creion fin de nickel cu peană, plumb și gumi de ras. 1 drăgălaș briciaș cu scobitoare și linguriță de ureche. 1 inel, cu diferite pietre. 1 suvenir de Viena ca obiect de haz.

Comande se execută prelungă rambursă de Wiener Specialitäten-Lager „Fekete“, Wien, Hundsthurmerstrasse Nr. 18/3.

Concurs.

[365] 2-3

Postul de notar comunal în comuna Gurariului, devenind prin abdicare vacant, pentru împlinirea aceluia se escrie concurs.

Emolumentele împreunate cu acest post sūnt:

- 1. Salar anual . . . . . 400 fl. 2. Nefind adjunct notarial încă un ajutor de . . . . . 100 fl. 3. Bani de quartir . . . . . 60 fl. 4. Relut de lemne pentru încălzirea cancelariei . . . . . 84 fl. 5. Relut de lumini . . . . . 10 fl. 6. Pentru administrarea și manipularea dărilor.

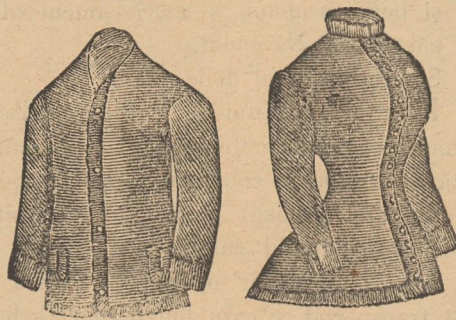
7. Pentru lucrări private taxele provēdute în tariful existent. Aceia, cari doresc a obținē acest post, sūnt deci provocați a-și înainta rugărilor lor instruite cu dovadă despre calificațiunea legală cel mult până în 20 Decembrie a. e. subscrisului.

Sēliște, în 22 Noemvrie 1886. Pretorul suprem al cercului.

Umedeală, frig nu strică!

Numai fl. 1.85.

Pentru Domni! Pentru Doamne!

impermeabile, călduroase, durabile și admirabil de ieftine sūnt desșesutele, putrivitele mele

Jachete „civile“

de toamnă și iarnă, pentru domni, dame, băieți și băiete, toate pentru unul și același preț de numai fl. 1.85 pro bucată.

Aceste vestite jachete „civile“ sūnt cea mai necesară îmbrăcăminte pentru toți oamenii și se află în deposit în coloare sură, brună, mēlee, drap, bordeaux, albastră și neagră. — Cel-ce are o astfel de jachetă, e mai bine scutit de frig, fiindcă aceste se acomodează ori-cărei forme de trup, susțin o egală temperatură a trupului și sūnt de o valoare neprețuită. Afară de soiul mai sus numit a fl. 1.85 se mai află în deposit pentru dame si soiuri mai fine:

Din lână fină de zephir numai fl. 2.85. Lână brodată de zephir numai fl. 4.—.

Drept măsură e destul a înșemna, dacă jachetul se poftescă pentru staturi mari, mijlocii ori mici.

Singurul loc de expediție cu rambursă numai veritabil la

Iuliu Fekete, casă de expediție în Viena, V., Hundsthurmerstrasse 18/3.

Cea mai bună [188] 26

Hārtia de țigarete

e veritabilul

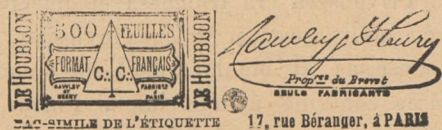
LE HOUBLON

fabricat francez

de CAWLEY & HENRY, în PARIS

A se feri de imitațiune.

Această hārtia se recomandă cu căldură din partea domnilor Dr. I. I. Pohl, D. E. Ludwig, D. M. Lippmann profesori de chemie la universitatea din Viena, pentru curățenia sa absolută și pentru-că nu are în consistența sa nici o materie stricacioasă.

Premiat totdeauna singur la 15 expoziții cu cele mai înalte premii, mai pe urmă în Londra 1883 cu două mari medalii pentru calitatea unturii și pentru modul pregătirii ei.

Cea mai curată untură de pesce medicală a lui Petru Möller.

Pregătită cu multă îngrijire în propriile factorii ale lui Möller din ficiați de pesce proaspeți și sănătoși, plăcută la gust și miros, această untură se recomandă cu cea mai mare căldură îndeosebi și pentru copii decătră cele dintăiu capacități medicinale pentru ușoara ei digestibilitate.

Prețul 1 fl. La 6 sticle gratuit pe postă. Vēndătorilor rabat.

Se poate procura prin toate spițeriile și drogăriile din monarchie și en gros prin depositul general pentru Austro-Ungaria: Robert Gehe, Wien, III Heumarkt Nr. 7.

Deposite: Sibiu: spițeria C. Müller, I. B. Misselbacher sen., negustori. Bistrița: Frații Fleischer, negustori. Blaj: spițeria C. Schiesl. Orēstie: spițeria Ios. Graffius. Alba-Iulia: I. B. Misselbacher sen., negustor. Cluj: I. B. Misselbacher sen. Mureș-Oșorheiu: spițeria D. Bernadi.

Vinuri naturale transilvănene premiate

Vinuri de pe Tērnavă

se ofer decătră subscrisul pentru următoarele prețuri ieftine:

Table with 4 columns: Vin de measă, Vin de dineu, Vin dessert, 1862, Assbruch. Flacoane: mari de mijloc, mici.

Deposite în Sibiu:

- Depositul principal: Traficul mare de tutun, piața mare. Deposite mici: J. F. Breitenstein, strada morii Nr. 27. J. J. Conradt, piața mică Nr. 13. Georg Hersch, strada Cisanădiei Nr. 32. Gustav Kessler, strada măcelarilor Nr. 36. Traficul de tutun, strada urezului Nr. 7. Francisc Jahoda, strada turnului Nr. 18. Ospētăria, strada Ocenei Nr. 9. Dto strada Ocenei Nr. 34.

Flacoanele goale se primesc înapoi și adevă: cele mari pentru 10 cr., cele mijlocii pentru 8 cr., ear' cele mici pentru 6 cr.

Vēndătorii primesc rabat.

Vindere în legături din anii 1862 până 1885.

Comande din afară se efectueșc prompt.

Carol F. Jickeli în Sibiu.

[238] 20

Ori-ce fel de

Cărți Scolastice și Literare

precum și

toate recuisitele de scris

pentru

toate scoalele primare, gimnasiale, comerciale, reale și altele se pot procura mai convenabil prin:

Librăria NICOLAE I. CIURCU

Brașov, strada Teatrului Nr. 2.

Cumpărătorii de mai multe exemplare primesc r a b a t. Comandele din provincia se expediază prompt.

P. S. Totodată îmi permit a face cunoscut On. învățatori că:

Gramatica limbei romānesci, lucrată în trei cursuri concentrice pentru scoalele primare, partea I., anul III-lea de școală de I. Dariu, a trecut în editura mea. Prețul unui exemplar 20 cr.

Asemenea fac cunoscut Onor. P. T., că a trecut în editura mea:

Călētoria lui Stanley prin Africa-centrală, tradusă de And. Bārșeanu, profesor. Prețul unui exemplar 65 cr. Trimis franco cu posta 70 cr.

[350] 5-6